

Dáma v čele unionistů: Možná trochu sníme, ale to patří k věci

(rozhovor s prezidentkou Unie státních zástupců JUDr. Lenkou Bradáčovou, Ph.D., vedl JUDr. Karel Havlíček)

Tváří v tvář někomu, koho potkáte, si najednou uvědomíte určité záblesky z vlastního životního filmu. Nevím, jestli to tak máte také, já tedy ano. Když přišla dr. Bradáčová do našich kanceláří (stále ještě na Malé Straně), vzpomněl jsem si na jednu spolužačku z fakulty. Tmavovlasá, tmavooká, noby až na zem (doufám, že tohle není příliš nekorektní formulace, která by podle nového trestního zákona – bez ohledu na společenskou nebezpečnost – byla otaxována jako nějaký závažný delikt machismu; stejně však pro jistotu dodávám: vždyť já pořád mluvím o té spolužačce). Tenkrát, když jsme se čirou náhodou poprvé setkali v rozlehlé aule pražské boudy a pak jsme s nějakou partou vyrazili na sklenku ke Golemovi, řekla mi: „Koukat po hvězdách ještě nutně neznamená nedívat se, do čeho šlapu. A držet se na zemi není totéž jako lézt po kolenou.“ Musím připustit, že jsem si na ni nevzpomněl poprvé za ta léta. Protože na tom nepochybně něco pravdy je. Spíš víc než míně ...

KH: Paní prezidentko, řekněte mi nejdřív, jak vaše očima vypadá pozice Unie státních zástupců, kterou reprezentujete. Jednak ve vztahu ke státním zástupcům – k příslušníkům stavovské skupiny, jednak také ve vztahu k ostatním institucím, tedy k vnějšímu světu. Jste spokojená?

LB: Když jsem přibližně před osmnácti měsíci byla zvolena do čela Unie, nacházeli jsme se zřejmě na jakémsi rozcestníku. Spolu se mnou na post prezidenta kandidoval ještě jeden kolega a podle mého soudu existovaly určité rozdíly v představách o tom, jakým směrem naši organizaci vést, kam bychom se do budoucna měli posunout. Vždycky – a tak tomu jistě bude i nadále – jsme byli srovnáváni se Soudcovskou unií. Ať kdokoli říká cokoli o rozdílných attributech moci – a to já samozřejmě respektuji, do rámce justice v širším smyslu budou státní zástupci vždy patřit. Takže srovnání se „starším a větším bratrem“ tu bude stále. V minulosti se objevovala určitá kritika výkonového výboru i ze strany členské základny. Prezident Soudcovské unie byl v médiích vždy viditelný, kdežto naše organizace se takto prosadit neuměla. Mezi oběma spolky byla občas také určitá řevnivost v řadě otázek. Někteří členové naší Unie odcházeli a my jsme se snažili hledat, proč se to děje. Bylo jasné, že musíme

do budoucna změnit program, jeho směr, lépe ho nastavit. První, co jsem si předsevzala, tedy bylo začít více komunikovat s médii. Nebyli jsme prostě vidět. Já jsem si uvědomovala, že to je složitá práce. Tehdy jsem se setkala s bývalým prezidentem Soudcovské unie dr. Jirsou a ptala jsem se ho, jak to dělá, že se tak často a úspěšně prosazuje ve sdělovacích prostředcích. A on mi řekl: „To je prostě šest let práce.“ To si samozřejmě uvědomuji. Na samém začátku tedy stál úkol vysvětlit médiím, co to je státní zastupitelství a proč tu vůbec existuje Unie státních zástupců, která se snaží prezentovat nějaké názory. Nedávno jsem v tisku zaznamenala i z úst paní nejvyšší státní zástupkyně, že naše Unie je takové nevýznamné občanské sdružení, které má asi dvě nebo tři stovky členů ...

KH: V tomhle směru se ale vaše situace zase neliší tak diametrálně od situace v soudnictví. Předsdkyně Nejvyššího soudu dlouho se Soudcovskou unií prakticky nekomunikovala. A ostatně – do tohoto časopisu nenapsala už několik let ani řádku ...

LB: To už tak prostě chodí. Naši členskou základnu tvoří ve skutečnosti asi čtyři stovky státních zástupců z celkového počtu přibližně dvanácti set. Řekla bych,

že by to měla být poměrně významná složka, která určité zájmy může formulovat a prosazovat a určité postoje korigovat. Ale především podle mého názoru může ukazovat, že na justici není třeba se dívat jen pohledem káravým, ba dnes dokonce „kárným“. Důvěra ve státní zastupitelství není vysoká. A Unie je tu od toho, aby vysvětlovala a prosazovala zájmy státních zástupců, ale také od toho, aby ukázala veřejnosti, že na státním zastupitelství je řada věcí dobrých. Myslím, že po roce a půl se docela podařilo především rozvinout spolupráci se Soudcovskou unií. Hodnotím tu spolupráci jako výbornou, z pohledu minulého stavu jako vysoce nadstandardní. A vidím v tom také jasnou perspektivu. Naše zájmy jsou samozřejmě specifické, ale v mnohých ohledech velmi podobné nebo dokonce totožné. Síla samotných soudců je velká, ale ve spolupráci našich organizací je nepochybně skryta ještě daleko širší možnost. To je věc, kterou považují za dobře nastartovanou. A pokud jde o práci se sdělovacími prostředky, dávám dr. Jirsovi plně za pravdu – je to letitá práce. Ale už dnes, když je nějaký systémový či zásadnější problém, média se začínají zajímat o to, jaký pohled na to máme. Rozhodně nevidím v Unii státních zástupců nějaký konkurenční subjekt Nejvyššího státního zastupitelství. To vůbec nepřipadá v úvahu. Řada zájmů je samozřejmě dokonce naprosto společná. A pokud se objeví z naší strany nějaký kritický hlas, je to přece jistý korektiv, zpětná vazba. Věřím, že nejvyšší státní zástupce a další představitelé Nejvyššího státního zastupitelství to tak budou vnímat. Jako konstruktivní dialog, ze kterého se mohou rodit zajímavé a akceptovatelné názory působící významně i dovnitř soustavy státního zastupitelství. Direktiva, všeobecně stav, kdy se všechno pouze nařizuje, nemusí mít vždy úspěch. Z tohoto pohledu mám pocit, že se situace zlepšila. Členská základna to podle mého soudu kvituje. Pochopitelně hodně jde o to, co je vidět navenek, protože to je v mediálním věku považováno za důležité. Pokud je vidět Unie, pokud získává roli uznávaného partnera, což se podle mého mínění začíná projevovat, zvyšuje to její autoritu v očích státních zástupců. Samozřejmě se to začíná ukazovat i v řadě dalších ohledů. Jsme například rádným připomínkovým místem Ministerstva spravedlnosti a našim připomínkám je poskytován sluch. Jsme zváni do různých pracovních a konzultačních skupin a tak dále. Důležité ale je, abychom se naučili pracovat směrem dovnitř. V každé dobrovolné profesní organizaci to asi je tak, že existuje několik aktivních jednotlivců, kteří jsou hybnou silou. Ale to je stav, se kterým se nemůžeme smířit. Je důležitou rolí Unie, aby se státní zástupci učili komunikovat, aby se neuzavírali, aby existovaly naprosto otevřené informační a komunikační kanály mezi jednotlivými úřady. To

je jediná cesta, jak se uplatnit i jako významná systémová složka celého organismu státního zastupitelství – někdy se totiž stává, že zejména základní článek soustavy postrádá některé informace, a aktivizací Unie můžeme tyto nedostatky pomáhat překonávat. A platí to i obráceně, ve zpětné vazbě, když umožňujeme, aby byl „nahore“ slyšet hlas „zdola“, který by jinak s největší pravděpodobností zanikl. Pro takovou práci, pro takové názory a hlasy by naše Unie měla být platformou. A samozřejmě k tomu přidejme činnosti, které se od podobné organizace očekávají – vzdělávání, pomoc při řešení některých legislativních otázek, až po úkoly v oblasti sociálního zabezpečení, platů a podobně, od kterých nelze ustoupit. Já to vnímám jako určitý dynamický komplex záležitostí. A zdůrazňuji, že vystupování Unie státních zástupců nemusí být v těchto otázkách nutně jen kritické. Je mi jasné, že ne všichni budou tuhle cestu vidět jako správnou. Jednotný názor si vynucovat nechceme, ani to není možné. Možná je ještě příliš brzy na nějaké hodnocení – uvidíme, až se bude blížit konec funkčního období, jestli jsme se s výkonným výborem vydali správnou cestou, jestli jsme se někam posunuli.

KH: Podle svých zkušeností určitě k nějakému posunu došlo. Příkladně mohu říci, že předchozí vedení vaší Unie ve srovnání s vámi a vašimi kolegy komunikovalo s médii s velkou mírou opatrnosti, vážilo dávky vystoupení téměř na lékárnických vahách – a snad ani o žádnou pozornost sdělovacích prostředků příliš nestálo. Ale pojďme – po vašem všezahrnujícím prohlášení – selektovat jednotlivé složky. Vztah Soudcovské unie a Unie státních zástupců, to je dlouhá píseň. Jsou to organizace – řekněme – sesterské, někdo té představě užší spolupráce přeje více, jiný méně. Ať je to jakkoliv, existuje ale – vedle řady dalších – jeden mimořádný rozdíl mezi profesí soudce a státního zástupce, který také značně ovlivňuje rozdílnost postavení obou spolků. Soudci a soudy nemají žádnou celostátní hierarchicky uspořádanou organizační strukturu. Soudy různých stupňů jsou samozřejmě spojeny pupeční šňůrou procesní, ale organizační jednotu soudní soustavy neexistuje. K tomu přičtete, že oba nejvyšší a oba vrchní soudy se z tohoto hlediska o jádro – systém krajských a okresních soudů – nestarají, což nemá jen zákonné, ale také vysloveně personální důvody. Kolegium předsedů krajských soudů se po počáteční silné aktivitě značně stáhlo, Grémium předsedů okresních soudů patrně zatím nedosáhlo takové potence, aby hrálo nějakou systémovější roli. Takže Soudcovská unie je – a to dlouhodobě – jediným institucionalizovaným reprezentantem stavu navenek. Vy jste v jiné situaci. Přesto, že systém státního zastupitelství se proti systému prokuratury v leccém změnil – otázka je, jestli to byly všechno změny prospěšné – a vzájemné

